

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle

Viite

HE 51/2021 vp; kirjallinen asiantuntijalausunto ulkoasiainvaliokunnan 9.6.2021 kokoukseen

Asia

Asiantuntijalausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on pyytänyt ulkoministeriön asiantuntijaa kuultavaksi ja mahdollista kirjallista asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi.

Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan (jäljempänä "erioikeuspöytäkirja" tai "pöytäkirja") sekä pöytäkirjan voimaansaattamislain. Pöytäkirjassa myönnetään yhdistetylle patenttituomioistuimelle erioikeuksia ja vapauksia, joiden hyväksyminen ja voimaansaattaminen Suomessa edellyttävät eduskunnan suostumusta.

Yhdistetty patenttituomioistuin liittyy tiiviimmässä yhteistyössä 25 EU:n jäsenvaltion kesken sovittuun eurooppalaiseen patenttijärjestelmäuudistukseen, jonka myötä eurooppapatentille voidaan rekisteröidä yhtenäinen suoja. Eduskunta hyväksyi 8.12.2015 sopimuksen yhdistetystä patenttituomioistuimesta (jäljempänä "patenttituomioistuin sopimus"), sopimuksen voimaansaattamislain ja sopimuksen hyväksymisestä johtuvat kansalliset lakimuutokset sekä sopimuksen väliaikaisen soveltamisen (EV 68/2015 vp – HE 45/2015 vp). Suomi ratifioi yhdistetystä patenttituomioistuimesta tehdyn sopimuksen 19.1.2016. Sopimus ei kuitenkaan ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Eurooppalaisen patenttijärjestelmäuudistuksen voimaantuloa ovat viivästyttäneet erityisesti Iso-Britannian päätös erota Euroopan unionista sekä Saksan patenttituomioistuin sopimusta koskevan kansallisen ratifiointiprosessin viivästyminen.

Suomeen on myös päätetty perustaa yhdistetyn patenttituomioistuimen ensimmäisen asteen paikallisjaosto, jota koskevan lain eduskunta hyväksyi 28.10.2016 (EV 127/2016 vp – HE 87/2016 vp). Paikallisjaosto tulee sijaitsemaan Helsingissä, samoissa tiloissa kuin markkinaoikeus. Paikallisjaos-

ton perustaminen Suomeen mahdollistaa eurooppapatenttia koskevan riidan käsittelemisen Suomessa ja sekä oikeuden käymisen suomen tai ruotsin kielellä.

Käsillä oleva hallituksen esitys koskee yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa, jossa määrätään yhdistetylle patenttituomioistuimelle, ml. sen paikallisjaostoille, myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista, jotka ovat tarpeellisia tuomioistuimen tehtävien riippumattoman hoitamisen kannalta.

Pöytäkirjassa määrätyt erioikeudet ja vapaudet koskevat muun muassa tuomioistuimen toimitilojen, arkistojen ja asiakirjojen loukkaamattomuutta, tuomioistuimen ja sen omaisuuden koskemattomuutta, lainkäyttölistä koskemattomuutta, verovapautuksia sekä tuomioistuimen tuomareiden, kirjaajan ja henkilöstön erioikeuksia ja vapauksia. Pöytäkirja ei ole tullut vielä kansainvälisesti voimaan.

Pöytäkirjassa myönnettyt erioikeudet ja vapaudet vastaavat pitkälti kansainvälisille järjestöille ja niiden palveluksessa olevalle henkilöstölle tavanomaisesti myönnettäviä erioikeuksia ja vapauksia. Pöytäkirjalla määrättyjä erioikeuksia ja vapauksia ei ole tarkoitettu niiden saajien henkilökohtaiseksi eduksi, vaan niiden tarkoituksena on yksinomaan palvella tuomioistuimen etua ja erityisesti varmistaa kaikissa olosuhteissa tuomioistuimen toimintavapaus ja erioikeuksista ja vapauksista nauttivien henkilöiden täydellinen riippumattomuus.

Pöytäkirjan hyväksyminen edellyttää Suomessa eduskunnan hyväksyntää, sillä pöytäkirjan erioikeuksia ja vapauksia koskevat määräykset koskien omaisuuden, varojen, tilojen ja arkistojen loukkaamattomuutta, verovapauksia, maahantulohelpotuksia ja lainkäyttövapautuksia kuuluvat lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan kansallisella voimaansaattamisella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Pöytäkirja sisältää joitakin verovapauksia tuomioistuimelle ja sen tuomareille, kirjaajalle ja henkilöstölle. Näiltä osin Suomi voi menettää vähäisessä määrin verotuloja. Pöytäkirjan erioikeudet ja vapaudet koskisivat käytännössä kuitenkin hyvin rajattua henkilöpiiriä Suomessa. Pöytäkirja antaa sen osapuolille myös mahdollisuuden rajoittaa tuomioistuimen henkilöstölle myönnettävien verovapauksien henkilöpiiriä niin, että ne eivät koskisi Suomen kansalaisia tai henkilöä, joka välittömästi ennen palvelussuhdettaan tuomioistuimessa asui jo Suomessa. Suomen on tarkoitus olla ulottamatta näitä verovapautuksia kyseisiin henkilöihin, ja asiasta otettaisiin myös nimenomainen säännös pöytäkirjan voimaansaattamislakiin.

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Oikeuspalvelu

OIK-20 Elina Tölö

Asiasanat VALTIOSOPIMUKSET, TEOLLISOIKEUS

Hoitaa OIK-20

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi OIK-01; OIK-02; TUO-10

Laatija jakanut